

Силабус
навчальної дисципліни
Виробнича практика
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма	«Середня освіта (англійська мова і література)»
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.02 Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови)
Спеціалізація	014.021 англійська мова і література
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова

Обсяг виробничої практики на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
12 / 360 год.	заочна (дистанційна)			360 год.	залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська, англійська

Ключові слова: англійська мова, методика навчання іноземних мов, методика викладання зарубіжної літератури, діагностування навчальних досягнень учнів, виробнича практика, заклад загальної середньої освіти.

Метою виробничої практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань, формування в здобувачів системи необхідних педагогічних умінь і навичок, фахових здібностей на ґрунті сформованої теоретичної й практичної готовності до здійснення професійної діяльності, особистісно-індивідуального стилю поведінки та діяльності, необхідних для майбутньої професії в оптимально наближених до роботи за фахом умовах, оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними технологіями навчання.

Предметом освітньої компоненти є освітній процес, основою якого є навчання англійської мови і викладання зарубіжної літератури, виховання та супутні їм процеси в закладах загальної середньої освіти різних типів.

У результаті проходження виробничої практики здобувач вищої освіти буде *знати*:

- сучасні мовні норми та лексику класно-урочного вжитку;
- основні організаційні форми реалізації освітнього процесу з англійської мови та зарубіжної літератури у навчальних закладах різних типів;
- основи планування освітнього процесу з англійської мови та зарубіжної літератури в основній і старшій школі;
- принципи організації виховної роботи з англійської мови та зарубіжної літератури;
- принципи організації самостійної роботи з англійської мови та зарубіжної літератури;
- форми, види та способи контролю рівня сформованості мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей.

У результаті проходження виробничої практики здобувач вищої освіти буде *вміти*:

- планувати й проєктувати навчальні заняття відповідно до специфіки навчальних предметів, психологічних особливостей учнів, рівня їхніх навчальних досягнень та аналізувати проведені

навчальні заняття, позакласні заходи з урахуванням усіх компонентів освітнього процесу та відповідних вимог;

- вести й оформлювати шкільну документацію;
- оцінювати діяльність учнів за критеріями, визначеними в концепції загальної середньої освіти та чинних програмах з англійської мови та зарубіжної літератури, отримувати зворотній зв'язок від учнів стосовно їхнього розуміння навчального матеріалу, оволодіння знаннями, уміннями й навичками, аналізувати результати діяльності учнів, їхні успіхи й компетентнісне становлення;
- ознайомлення з освітнім закладом, досвідом його роботи, традиціями, особливостями;
- вивчення досвіду роботи вчителів-предметників (відвідування уроків і позакласних заходів, аналіз разом з учителем, здобувачами-колегами процесу організації навчально-пізнавальної, позакласної діяльності учнів, педагогічної й комунікативної взаємодії вчителя зі школярами під час проведення уроків, заходів);
- обговорення із керівниками практики, учителями освітньої установи сутності, особливостей, інноваційних підходів до організації освітнього процесу, педагогічної й комунікативної взаємодії з учнями;
- ознайомлення зі структурою, змістом навчальних програм з англійської мови та зарубіжної літератури, календарним плануванням уроків англійської мови та зарубіжної літератури, плануванням роботи вчителів-предметників, виховної роботи класного керівника;
- опанування методики написання плану-конспекту уроку, плану-сценарію позакласного заходу з англійської мови та зарубіжної літератури;
- ознайомлення зі змістом навчальних предметів, зокрема навчальних посібників, підручників (досконало вивчити зміст, розділи, теми, із яких проводять уроки);
- оволодіння алгоритмом підготовки до уроку з урахуванням усіх етапів цього процесу; із допомогою вчителя-предметника визначення мети уроку, структурування навчального матеріалу, добирання оптимальних методів, форм організації навчання відповідно до поставленої мети, навчальної програми, результатів попередніх занять, рівня успішності учнів, розвитку їхніх потреб та інтересів; самостійне проєктування планів-конспектів;
- проведення уроків англійської мови та зарубіжної літератури (із них – два залікових), дотримуючись необхідних вимог основної школи;
- ознайомлення з колективом класу, у якому працюють як помічники класного керівника;
- налагодження й підтримування оптимальних взаємин з учнями, спілкування з ними між заняттями та в позанавчальний час, виявлення інтересу до їхнього життя, допомога їм у подоланні труднощів у навчанні, міжособистісному спілкуванні тощо;
- організування разом із класним керівником дозвілля учнів, самостійне проведення виховного заходу з урахуванням плану виховної роботи в класі, потреб та інтересів учнів;
- обов'язкове відвідування й аналізування залікових уроків і виховних заходів, проведених однокурсниками;
- доброзичливе виявлення разом із керівниками практики й учителями освітнього закладу у формі діалогу сильних і слабких сторін проведених занять, визначення шляхів удосконалення здобувачами організації освітнього процесу;
- навчання щирого, відвертого ставлення до учнів, налагоджування з ними оптимальних гармонійних стосунків;
- систематичне спостереження за освітньою діяльністю вчителя-предметника, класного керівника; ведення записів у психологопедагогічних щоденниках;
- опанування методики ведення шкільної документації (перевірка учнівських зошитів, самостійних і творчих робіт; ведення класних журналів, записів в учнівських щоденниках тощо); вивчення індивідуально-особистісних рис, особливостей поведінки, діяльності учнів і класного колективу

Компетентності та програмні результати практики:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ЗК 1. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп.</p> <p>ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях</p> <p>ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>СК 1. Здатність забезпечувати навчання учнів іноземної мови та спілкуватися іноземною мовою у професійному колі</p> <p>СК 2. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів</p> <p>СК 3. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.</p> <p>СК 4. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.</p> <p>СК 5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.</p> <p>СК 6. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання англійської мови і зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду</p> <p>СК 7. Здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення для проведення занять з англійської мови і зарубіжної літератури.</p> <p>СК 8. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської мови, теорії та історії зарубіжної</p>	<p>ПРН 1. Знати принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ПРН 2. Уміти оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.</p> <p>ПРН 3. Уміти добирати і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснювати самоаналіз ефективності уроків.</p> <p>ПРН 4. Уміти організовувати освітній процес у закладі освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працювати в команді (педагогічному колективі закладу освіти, інших професійних об'єднаннях).</p> <p>ПРН 5. Знати і розуміти сучасні філологічні й дидактичні засади навчання англійської мови та зарубіжної літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку англійської мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.</p> <p>ПРН 7. Уміти пояснити специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, характеризувати літературні епохи, художні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національних літератур, інтерпретувати художні твори класики й сучасності.</p> <p>ПРН 11. Уміти використовувати гуманістичний потенціал англійської мови та зарубіжної літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.</p> <p>ПРН 12. Знати, розуміти і демонструвати здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання англійської мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ПРН 13. Володіти творчо-критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.</p> <p>ПРН 15. Усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.</p>

<p>літератури в практиці навчання у закладі загальної середньої освіти. СК 10. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті розвитку літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, загальної і мовленнєвої культури учнів, їхньої моралі, міжкультурної толерантності, ціннісних орієнтацій у сучасному полікультурному суспільстві.</p>	
--	--

Зміст виробничої практики:

1. Настановча конференція. Інструктаж з техніки безпеки та пожежної безпеки під час проходження практичної підготовки на виробництві.
2. Розподілення практикантів по класах, закріплення за вчителями.
3. Ознайомлення із закладом загальної середньої освіти.
4. Ознайомлення з професійною діяльністю вчителя-куратора як предметника.
5. Ознайомлення з професійною діяльністю вчителя-куратора як класного керівника.
6. Укладання індивідуального та календарного планів проходження виробничої практики.
7. Ознайомлення зі шкільною документацією, описування, аналізування її.
8. Відвідування й аналізування уроків учителів англійської мови та зарубіжної літератури.
9. Проектування й реалізація уроків англійської мови та зарубіжної літератури.
10. Укладання плану-сценарію виховного заходу з англійської мови (англійською мовою) та зарубіжної літератури. Проведення заходів.
11. Зустрічі-семінари із керівниками виробничої практики. Самоаналіз уроків.
12. Укладання психолого-педагогічної характеристики учня.
13. Укладання психолого-педагогічної характеристики класного колективу.
14. Оформлення матеріалів виробничої практики.
15. Підсумкова (звітна) конференція.

Методи навчання: метод проблемного викладення матеріалу, евристична бесіда, дискусія, проєктний метод.

Політика курсу (особливості проведення навчальної практики): від практиканта очікується виконання своїх обов'язків, допомога вчителю-предметнику, виконання завдань індивідуального плану.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проєктор, екран/інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги: Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється на основі результатів поточного контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного контролю і вираховується за 100-бальною шкалою. Поточний контроль включає: виконання плану практики; перевірка документації практики на проміжному та заключному етапі; проведення підсумкової конференції; прийняття заліку з виробничої практики. Оцінювання виробничої практики проводиться відповідно до нижченаведених критеріїв оцінювання.

Таблиця 1. Розподіл балів за результатами виробничої практики

Види робіт	Кількість набраних балів						
	1-34	35-49	50-57	58-64	65-77	78-89	90-100
	F	FX	E	D	C	B	A
	не зараховано		зараховано				
Систематичне ведення щоденника виробничої педагогічної практики	2	2	3	3	4	5	6
Складання індивідуального плану роботи	2	2	3	3	4	5	6
Складання конспектів і проведення залікових уроків з англійської мови	6	8	9	11	13	15	16
Складання конспекту і проведення залікового уроку із зарубіжної літератури	6	8	9	11	13	15	16
Аналіз (самоаналіз) уроку з англійської мови/зарубіжної літератури, проведеного одним з практикантів	4	6	7	8	8	10	12
Складання плану-сценарію та проведення одного позакласного заходу з англійської мови/зарубіжної літератури	4	8	9	10	10	12	14
Наявність психолого-педагогічної характеристики учня	2	3	3	3	5	5	5
Наявність психолого-педагогічної характеристики класу	2	3	3	3	5	5	5
Наявність фотоматеріалів (презентації, відео)	2	3	4	4	5	6	7
Звіт-самоаналіз з практики	2	3	3	4	5	5	6
Участь у звітній конференції з педпрактики	2	3	4	4	5	6	7
Разом максимальна кількість набраних балів	34	49	57	64	77	89	100

Таблиця 2. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основна

1. Мацевко-Бекерська Л. Методика викладання світової літератури: навч.-метод. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 320 с.
2. Методика викладання англійської мови: навч.-метод. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод І. В. Умань: Візаві, 2018. 65 с.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник. К. : Слово, 2010. 432 с.
5. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 5–9 класи. Англійська мова. Німецька мова. Французька мова. Іспанська мова. 2017.
6. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 10–11 класи. Англійська мова. Німецька мова. Французька мова. Іспанська мова. 2018-2019.
7. Практикум з методики навчання іноземних мов і культуру загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за редакцією Ніколаєвої С. Ю. Ірпінь: Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.
8. Програма педагогічної практики та методичні рекомендації для студентів-філологів (галузь знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність 014 Середня освіта, предметна спеціальність 014.02 Мова і література (англійська), перший рівень вищої освіти): навч.-метод. посіб. / укл.: О. Б. Ярова, І. Е. Співак. Бердянськ: БДПУ, 2019. 75 с.
9. Токмань Г. Козубенко Л., Дига Н, Черниш Н. Практика в системі бакалаврської і магістерської освіти філолога: літературознавчий аспект: навч. посіб. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2018. 304 с.
10. Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment. Companion volume with new descriptors. Provisional edition, Council of Europe, 2017. 230 p.

Додаткова:

1. Бібліотечка журналу «Іноземні мови». Київ.
2. Гальскова Н. Д., Никитенко З. Н. Теория и практика обучения иностранным языкам: Начальная школа. Москва: Айрис-пресс, 2004. 240 с.
3. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 127 с.
4. Жосан О. Е. Шкільний підручник: яким йому бути? Управління школою. 2012. № 13-15. С. 14.

5. Ніколенко О. Про програми, підручники й нові книжки. Всесвітня література в школах України. 2018. № 7-8. С. 2-5
6. Ніколенко О. Компетентності – сходинки до сучасного світу. Всесвітня література в школах України. 2018. №1. С. 2-4.
7. Іноземні мови: науково-методичний журнал. Київ.
8. Книга вчителя іноземної мови: довідково-методичне видання / упоряд. О. Я. Коваленко, І. П. Кудіна. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 240 с.
9. Контрольні завдання з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої та М. Т. Солов'я. Київ: Ленвіт, 2002. 356 с.
10. Педагогічна практика з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої і В. В. Черниш. Київ: Ленвіт, 2003. 250 с.
11. Структурно-логічні схеми і таблиці з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / укл. С. Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2004. 208 с.

Інформаційні ресурси

Бібліотека БДПУ (www.bdpu.org/library)

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)

Ресурси для навчання англійської мови, архіви уроків (основна, старша школа):

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/teaching-kids>

<http://www.englishpage.com/>

<http://www.oup.com/elt/teachersclub/?cc=global>

<http://www.macmillanenglish.com/BlankTemplate.aspx?id=28164>

<http://www.teachingenglish.org.uk/>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/resources/quizzes>

BBC LearningEnglish:

<http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/business/talkingbusiness/index.shtml>

<http://www.bbc.co.uk/ukrainian/learningenglish/>

Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади):

<http://www.e-reading.me/author.php?letter=%>

<http://www.big-library.info/>

Український журнал іноземної літератури «Всесвіт»

<http://www.vsesvit-journal.com/index.php>